

## STUDIU PRIVIND INCIDENȚA AFECȚIUNILOR DENTARE ÎN EPOCA ROMANO-BIZANTINĂ LA TOMIS

CERNEGA ȘTEFAN, BUCOVALĂ MIHAI

Obiectul comunicării de față îl constituie prezentarea succintă a observațiilor primare făcute asupra unui lot de 300 de cranii, întregi sau fragmentare, recuperate de către specialiștii Muzeului de Istorie Națională și Arheologie Constanța din necropolele tomitane, în ultima vreme.

Descoperirile ocazionale, datorate amenajărilor cu caracter edilitar, încă de la începutul secolului nostru, și mai ales cercetările cu caracter sistematic întreprinse de specialiștii muzeului constănțean în ultimii 30 de ani, au permis scoateră la lumină a unui număr de câteva mii de morminte de epoci diferite, recuperarea unui inventar funerar deosebit de bogat, care a permis identificarea câtorva necropole ca aparținând perioadei la care ne referim.

Materialul arheologic pe care l-am studiat provine din mormintele recent descoperite și care au putut fi datate ca aparținând epocii romano-bizantine.

Așa, de exemplu, mormîntul pictat descoperit pe malul mării, în imediata vecinătate a zidului de incintă, unicat în țara noastră și o raritate pentru întreaga arie a Europei de S-E, este datat în sec. IV e.n. pe baza inventarului arheologic recuperat.

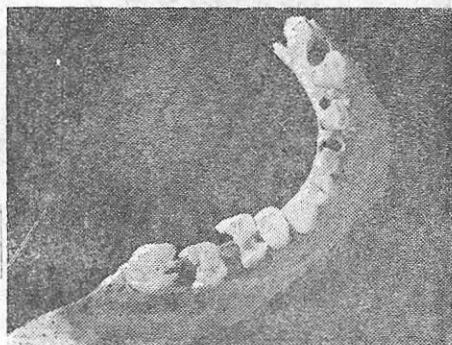
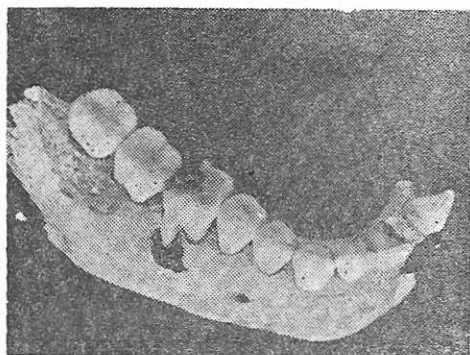


Fig. 1

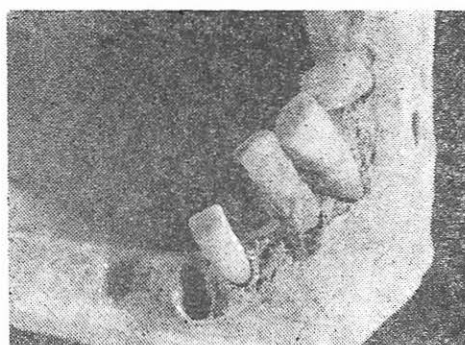
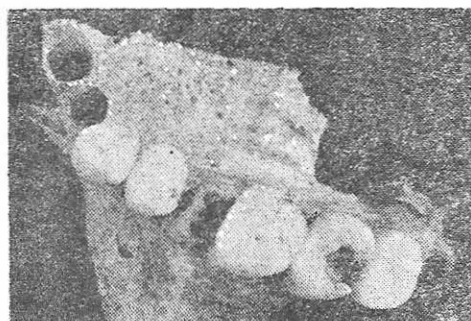


Fig. 2

Fig. 3

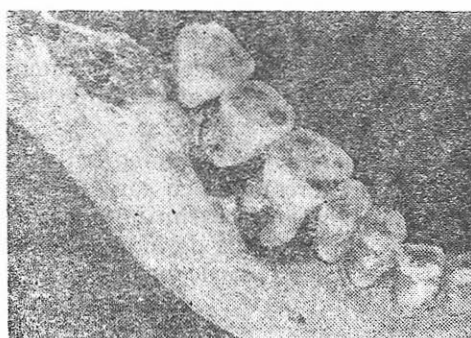


Fig. 4

Fig. 5

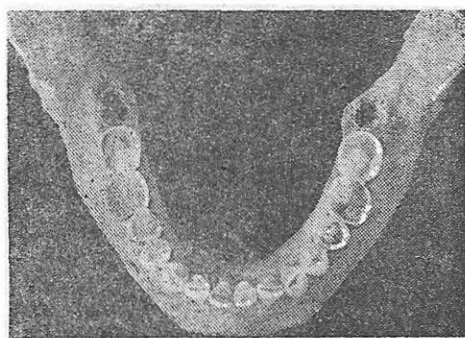
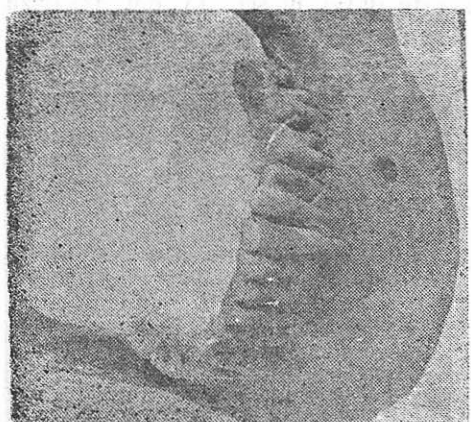


Fig. 6

Fig. 7

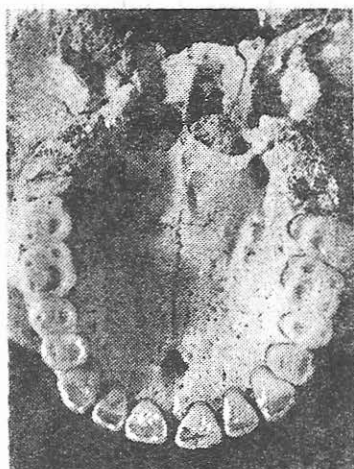


Fig. 5

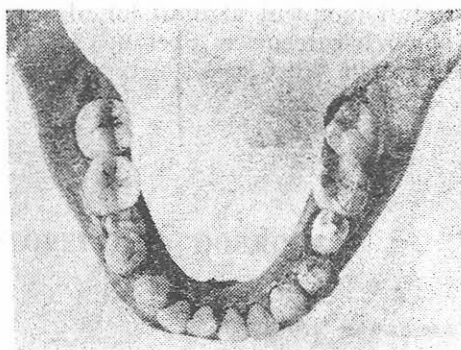


Fig. 6

O interesantă descoperire este reprezentată de mormîntul colectiv de înmormîntare de pe str. Traian, o adevărată groapă comună în care s-au găsit trei schelete înmormîntate într-o firidă, iar în puțul de acces s-au găsit resturi de schelete umane din care s-au recuperat 40 de crani de adulți și copii, printre care și două crani deformate intenționat prin ligaturi în perioada copilăriei. Mormîntul se datează în sec. IV e.n. pe baza inventarului arheologic.<sup>1</sup>

Semnalam de asemenea cavoul cu o singură încăpere și pictură datat în sec. IV e.n.<sup>2</sup>

În ceea ce privește materialul osteologic cercetat, acesta în toate cazurile a fost curățat prin spălare, notat și fotografiat cînd s-au găsit aspecte demne de reținut.

## REZULTATE ȘI CONCLUZII

Parcurgînd materialul studiat am constatat prezența tuturor formelor de carii, de la simple marmoratii în șanțuri și fosete, pînă la carii complexe MOD (fig. 1—2) și chiar resturi radiculare (fig. 3). Din calculele făcute a rezultat că indicele de frecvență carială are valoarea de 18,09%, indicele de intensitate a maladiei carioase este de 6,54%, iar indicele de intensitate pe cap de locuitor de 0,56.

După cum se știe, parodontopatia se caracterizează, printre altele, prin modificări importante la nivelul osului alveolar, modificări pe care le-am urmărit cu atenție în cadrul studiului nostru. În fig. 4—5—6, vă prezentăm cîteva aspecte semnificative care ne dau dreptul să afirmăm că și această afecțiune era prezentă în epoca la care ne referim. Calculele noastre indică o frecvență a parodontopatiei de 11,42%.

În mod firesc, în lipsa unui tratament adecvat al acestor două afecțiuni se ajunge la starea de edentație, extracția fiind, se pare, unica metodă de tratament pentru epoca respectivă. Spunem aceasta, deoarece nu am găsit nici o urmă de intervenție terapeutică asupra dinților studiați de noi, iar specialiștii muzeului constănțean nu au descoperit, pînă la ora actuală, instrumente care să fi putut fi utilizate în acest scop. Am întîlnit edentația parțială în 6% din cazuri. Nu am întîlnit nici un caz de edentație totală.

Aspectele cele mai frecvente au fost reprezentate de arcade întregi, îndemne sau cu abraziune de diferite grade. Acest din urmă aspect l-am întâlnit cu o frecvență de 28%.

Considerațiile de față au un caracter preliminar. Ele s-au degajat din studiul incipient al unui lot, deocamdată insuficient, pentru a putea trage concluzii categorice. Sperăm ca cercetările viitoare să aducă mărturii hotărâtoare în acest sens.



În urma cercetărilor efectuate în necropolele de epocă romană și romano-bizantină la Tomis, Pontica XXI—XXII, p. 142. Material aflat în studiu la M. Bucovăla.

Material aflat în studiu la M. Bucovăla.

Material aflat în studiu la M. Bucovăla.

Material aflat în studiu la M. Bucovăla.

<sup>1</sup> Mihai Bucovăla, Cecilia Pașca, Descoperiri recente în necropolele de epocă romană și romano-bizantină la Tomis, *Pontica XXI—XXII*, p. 142.

<sup>2</sup> Material aflat în studiu la M. Bucovăla.